

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 637/2024-88

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]

[REDACTED], zastúpených advokátom Mgr. Vítom Tokarským, Masarykovo nábřeží 246/12, Praha, Česká republika (splnomocnenec pre doručovanie advokátka JUDr. Zuzana Smetanová, Horná 51, Banská Bystrica), proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava IV č. k. B1-10C/195/2001-971 zo 7. augusta 2024, uzneseniu Okresného súdu Bratislava I č. k. 10C/195/2001-908 z 25. januára 2023, rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Co/34/2018-831 z 9. júna 2022 a rozsudku Okresného súdu Bratislava I č. k. 10C/195/2001-659 z 19. júla 2017 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. novembra 2024 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj práva na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu vlastníctva práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom okresného súdu č. k. 10C/195/2001-659 z 19. júla 2017, rozsudkom krajského súdu č. k. 9Co/34/2018-831 z 9. júna 2022, uznesením mestského súdu č. k. B1-10C/195/2001-971 zo 7. augusta 2024, ako aj uznesením okresného súdu (neskôr mestského súdu) č. k. 10C/195/2001-908 z 25. januára 2023. Sťažovatelia navrhujú zrušenie napadnutých rozhodnutí.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovatelia podali 28. decembra 2001 na mestskom súde (predtým okresnom súde) žalobu o určenie vlastníckeho práva

k sporným nehnuteľnostiam. Dňa 6. mája 2017 sťažovatelia okresnému súdu oznámili, že udelili plnú moc na svoje zastupovanie v tomto konaní euroadvokátovi Mgr. Vítovi Tokarskému a pre účely doručovania si v preskúmanom konaní zvolili splnomocnenkyňu – advokátku JUDr. Zuzanu Smetanovú, Horná 51, Banská Bystrica (ďalej len „splnomocnenkyňa“), ktorá nemala aktivovanú elektronickú schránku pre účely elektronického doručovania, písomnosti jej teda mali byť doručované iba v listinnej podobe prostredníctvom poskytovateľa poštových služieb.

3. Napadnutým rozsudkom okresného súdu bola žaloba sťažovateľov zamietnutá a žalovanému bola priznaná náhrada trov konania v rozsahu 100 %. Sťažovatelia podali proti napadnutému rozsudku okresného súdu odvolanie. Rozsudok okresného súdu bol potvrdený napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorým bola žalovanému zároveň priznaná náhrada trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Rozsudok krajského súdu bol doručený 11. septembra 2022 priamo právnenému zástupcovi sťažovateľov. Sťažovatelia podali v rámci zákonnej lehoty proti napadnutému rozsudku krajského súdu 12. októbra 2022 dovolanie.

4. Mestský súd sťažovateľov výzvami z 3. novembra 2022 adresovanými ich splnomocnenkyňi vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za podané dovolanie v lehote 10 dní od ich doručenia. Zásielka s výzvami sa mestskému súdu vrátila 5. decembra 2022 ako neprevzatá v odbernej lehote. Súdny poplatok za podané dovolanie sťažovatelia v určenej lehote neuhradili. Mestský súd následne uznesením z 25. januára 2023 dovolacie konanie zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku podľa § 10 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov. Zásielka s uznesením bola adresovaná splnomocnenkyňi a uložená na pošte 2. februára 2023, pričom v odbernej lehote nebola prevzatá. Mestský súd uplatnil inštitút náhradného doručenia, vychádzajúc z údajov na súdnej doručenke, ktorá mu bola vrátená späť 23. februára 2023, preto uznesenie o zastavení dovolacieho konania nadobudlo právoplatnosť 11. marca 2023. Mestský súd následne uznesením č. k. 10C/195/2001-913 z 10. októbra 2023 právoplatným 28. novembra 2023 rozhodol o výške trov konania.

5. Podaniami doručenými mestskému súdu 29. januára 2024 sťažovatelia podali odvolanie proti uzneseniu o zastavení dovolacieho konania, požiadali o odpustenie zmeškania lehoty na jeho podanie a o odpustenie zmeškania lehoty na zaplatenie súdneho poplatku za podané dovolanie. Sťažovatelia zhodne tvrdili, že sa 22. januára 2024 pri informovaní sa o procesnom stave dovolacieho konania dozvedeli, že 3. novembra 2022 boli mestským súdom vyzvaní na zaplatenie súdneho poplatku za podané dovolanie a 25. januára 2023 bolo vydané uznesenie o zastavení dovolacieho konania z dôvodu neuhradenia súdneho poplatku.

6. Sťažovatelia odvolanie odôvodnili tým, že v konaní mali právneho zástupcu i splnomocnenkyňu pre účely doručovania, ktorá nemala aktivovanú elektronickú schránku, a preto jej písomnosti mali byť doručované v listinnej podobe. Doručovanie písomností splnomocnenkyňi sa uskutočňovalo bez akýchkoľvek ťažkostí až do roku 2022, avšak od tohto roku boli zásielky adresované splnomocnenkyňi vždy doručované iba prostredníctvom náhradného doručenia uplatnením fikcie doručenia, sťažovateľom tak nebolo riadne doručených od roku 2022 najmenej päť súdmi zaslaných písomností. Množstvo nedoručených zásielok svedčí o nedbanlivosti doručujúceho poskytovateľa poštových služieb a preukazuje, že splnomocnenkyňa nepochybila. Mestský súd si bol podľa sťažovateľov vedomý problémov s doručovaním písomností splnomocnenkyňi, o čom svedčí fakt, že rozsudok krajského súdu zaslal už priamo ich právnenému zástupcovi. Vzhľadom na preukázaný

záujem sťažovateľov o dotknuté konanie bolo povinnosťou mestského súdu pokúsiť sa o doručovanie písomností priamo ich právnomu zástupcovi. V ich prípade nedošlo k naplneniu podmienok náhradného doručenia, a preto k aplikácii vyvrátiteľnej právnej domnienky doručenia podľa § 111 ods. 3 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) nemalo dôjsť a v nadväznosti na to nemohla začať plynúť ani lehota na zaplatenie súdneho poplatku. Sťažovatelia zároveň predložili mestskému súdu jednotlivé potvrdenia o úhrade súdneho poplatku za podané dovolanie.

7. Mestský súd napadnutým uznesením zo 7. augusta 2024 zamietol návrh na odpustenie zmeškania lehoty na podanie sťažnosti proti uzneseniu o zastavení dovolacieho konania, druhým výrokom zamietol návrh na odpustenie zmeškania lehoty na zaplatenie poplatku za dovolanie a tretím výrokom sťažnosť proti uzneseniu o zastavení konania zamietol.

8. Podľa mestského súdu boli splnené podmienky na aplikáciu fikcie doručenia podľa § 111 ods. 3 CSP, pretože splnomocnenkyňa sťažovateľov pre účely doručovania si doručované písomnosti v odbernej lehote neprevzala. Sťažovatelia nevyvrátili domnienku doručenia zásielok fikciou, a preto ich žiadosť nemožno vyhovieť. Mestský súd považoval za irelevantnú námietku, že vedel o dlhodobých problémoch s doručovaním písomností a mal zásielky doručovať priamo ich právnomu zástupcovi. Je neprípustné, aby sťažovatelia prenášali svoju procesnú zodpovednosť na súd, a to tým skôr, že pri nahliadnutí do spisu pred podaním dovolania sa mohli oboznámiť s najmenej dvomi doručenkami skôr doručovaných písomností, z ktorých bolo zrejmé, že k ich doručeniu splnomocnenkyňi došlo na základe fikcie. Ak sťažovatelia napriek tomu vo svojom dovolaní i naďalej označili pre účely doručovania rovnakú splnomocnenkyňu, nesú za takéto rozhodnutie zodpovednosť.

II.

Argumentácia sťažovateľov

9. Sťažovatelia argumentujú proti záverom súdov takto:

a) Mestský súd vyvodil splnenie podmienok na aplikáciu fikcie doručenia podľa § 111 ods. 3 CSP napriek tomu, že výzvy súdu na zaplatenie súdneho poplatku za podanie dovolania a uznesenie o zastavení dovolacieho konania im neboli nikdy doručené. V dôsledku toho nemali možnosť sa s uznesením oboznámiť a zaujať k nemu svoje procesné stanovisko. Mestský súd vedomý si ťažkostí pri doručovaní písomností splnomocnenkyňi rozsudok krajského súdu doručil priamo ich právnomu zástupcovi, čo u nich vzbudilo legitímne očakávanie, že i ďalšie písomnosti budú takto doručované. Mestský súd však následne ďalšie písomnosti doručoval opätovne splnomocnenkyňi bez toho, aby využil akýkoľvek z ďalších alternatívnych spôsobov doručovania. Týmto postupom mestského súdu (predtým okresného súdu) došlo k porušeniu označených práv sťažovateľov.

b) Napadnutý rozsudok krajského súdu a rozsudok okresného súdu sú podľa sťažovateľov protiústavné. V tejto súvislosti namietajú, že krajský súd zamietol žalobu o určenie vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam z dôvodu jej údajnej konkurencie s reštitučným zákonom napriek tomu, že táto otázka nebola zahrnutá v rámci odvolacích dôvodov a táto otázka už v minulosti ním bola posudzovaná a právoplatne rozhodnutá v kasačnom uznesení krajského súdu, v ktorom tento súd dospel k opačnému právnomu záveru, podľa ktorého konkurencia reštitučnej žaloby nie je prekážkou úspešnosti žaloby o určenie vlastníckeho práva. V období od vydania kasačného uznesenia krajského súdu pritom nedošlo k žiadnej zmene judikatúry súdov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K porušeniu označených základných práv uznesením z 25. januára 2023 a uznesením zo 7. augusta 2024 (uznesenie o zastavení dovolacieho konania a uznesenie o zamietnutí sťažnosti a zamietnutí návrhov na odpustenie zmeškania lehoty):

10. Z § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v spojení s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či nie je neprípustná z dôvodu, že sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

11. Ústavný súd vo vlastnej databáze zistil, že sťažovatelia už podali ústavnú sťažnosť pre namietané porušenie ich práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie uznesením o zamietnutí sťažnosti a zamietnutí návrhov na odpustenie zmeškania lehoty s rovnakou argumentáciou ako teraz, ktorá bola odmietnutá ako zjavne neopodstatnená podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde uznesením sp. zn. II. ÚS 528/2024 zo 7. novembra 2024. Uznesenie o odmietnutí ústavnej sťažnosti pre zjavnú neopodstatnenosť nie je rozhodnutím o procesných podmienkach, preto vytvára prekážku veci rozhodnutej. Keďže napadnuté uznesenie zo 7. augusta 2024 už bolo ústavným súdom vecne preskúmané, je ústavná sťažnosť smerujúca proti totožnému uzneseniu z rovnakých dôvodov neprípustná a ústavný súd ju odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

12. Sťažovatelia v tej istej skôr podanej ústavnej sťažnosti namietali aj porušenie práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie uznesením o zastavení dovolacieho konania, ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 528/2024 zo 7. novembra 2024 ich ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu absencie ústavnoprávnej argumentácie. Sťažovatelia ani v aktuálne posudzovanej ústavnej sťažnosti nedoplnili ústavnoprávnú argumentáciu smerujúcu proti uzneseniu o zastavení dovolacieho konania, preto je daný dôvod na odmietnutie tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

III.2. K porušeniu označených základných práv rozsudkom okresného súdu:

13. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia proti napadnutému rozsudku okresného súdu podali odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd, sťažovatelia navyše ani netvrdia, že by nejakú námietku uplatnenú v ústavnej sťažnosti nemohli uplatniť už v podanom odvolaní. Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity, ktorý vo vzťahu k preskúmanému rozsudku okresného súdu opodstatňuje uprednostnenie právomoci odvolacieho súdu (čl. 127 ods. 1 ústavy). Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum namietaných porušení rozsudkom okresného súdu, preto ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde v tejto časti ústavnú sťažnosť odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.3. K porušeniu označených základných práv sťažovateľov rozsudkom krajského súdu:

14. Sťažovatelia ústavnou sťažnosťou napadli aj rozsudok krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu o zamietnutí ich žaloby.

15. Jednou zo základných podmienok prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako podanej oneskorene. Prijatiu ústavnej sťažnosti sťažovateľov na ďalšie konanie teda bráni i oneskorenosť jej podania.

16. Ako z ústavnej sťažnosti a k nej priložených príloh vyplýva, rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 11. augusta 2023. Ústavná sťažnosť sťažovateľov bola ústavnému súdu doručená 15. novembra 2024, tzn. celkom zjavne po uplynutí dvojmesačnej lehoty od právoplatnosti napadnutého rozsudku krajského súdu.

17. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov v tejto časti odmietol ako oneskorene podanú podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde. Okrem uvedeného ústavný súd poukazuje na to, že z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia proti napadnutému rozsudku krajského súdu síce podali dovolanie, avšak nesplnili si s jeho podaním spojenú zákonnú povinnosť zaplatať súdneho poplatku, teda nevyužili riadne dostupný prostriedok ochrany svojich práv, preto by bolo možné ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietnuť aj pre neprípustnosť podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2024

Libor Duľa
predseda senátu